

או"ם שמוס, אבל הנזק עצום

24.09.2026 | שורץ עדי ד"ר written by

בישראל נהוג לכנות את בניין הזכויות והבטון שעל האיסט ריבר בשם 'או"ם שמוס'. אבל שבוע הנאומים בעצרת הכללית, שנפתח אתמול (ג') בניו יורק, מזכיר את חשיבותו של ארגון האומות המאוחדות במאבק על התודעה. למרות הדימוי הישנוני של מועדון דיבייטים ¹ שאמנם עוין את ישראל, אך חסר שיניים מעשיות ² לאו"ם יש מקום משמעותי במיוחד בקמפיין שנועד לשלול מישראל את זכות קיומה, כמו גם את יכולתה להגן על עצמה.

מחקר חדש של מכון "משגב" לביטחון לאומי ולאסטרטגיה ציונית מבקש לחשוף כיצד המערכת הזאת פועלת. זהו מיפוי שיטתי של עשרות גופים ובעלי תפקידים: סוכנויות מקצועיות לכאורה, ועדות קבועות וזמניות, יחידות במזכירות האו"ם, ועדות חקירה ואישים בכירים. לגבי כל אחד מהם נבדק המנדט המקורי לצד המינוי, ההחלטות והפרסומים ³ בדגש על האירועים מאז 7 באוקטובר. התוצאה היא תמונה עגומה של מערך מוסדי שמוקדש באופן מתמשך למאבק מדיני, משפטי, כלכלי ותעמולתי נגד מדינת ישראל.

הממצא המפתיע ביותר אינו שלל הגיוניים בעצרת הכללית שאליהם התרגלנו כולנו, אלא האופן שבו כמעט כל זרוע מקצועית של האו"ם תרגמה את המלחמה בעזה לתחום עיסוקה, ויצרה עוד זירה שבה ניתן להאשים את ישראל. כל זרוע כזאת מביאה איתה חותמת של מומחיות ומכובדות. ביחד, יוצרות הזרועות האלה רושם שמדובר במסקנה שהגיעו אליה גופים רבים, בלתי תלויים זה בזה.

כאילו אין חמאס

תוכנית הסביבה של האו"ם, למשל, מדדה זיהום מים וקרקע, פגיעה בצמחייה והצטברות של 61 מיליון טונות הריסות בעזה. אלא שהתוכנית כמעט לא התייחסה למערכת המנהרות התת-קרקעית שבנה חמאס ⁴ מאות קילומטרים של מנהרות, שימוש במלט, בדלק ובחשמל לצורכי לחימה ואחסון חומרי נפץ בתוך אזורים מיושבים ⁵ שלכל הדעות השפיעה באופן שלילי מאוד על איכות הסביבה ברצועה.

תוכנית האו"ם להתיישבות עירונית, UN-Habitat, מיפתה את הרס הבתים והתשתיות והציגה תוכניות לשיקום. אבל, כמעט לא בדקו שם איך הפך חמאס את הבתים, הכבישים והמרחב התת-קרקעי לתשתית מלחמה.

הדפוס הזה הגיע לתחומים שקשה היה לדמיין שיגויסו למערכה. שישה ימים בלבד לאחר טבח 7 באוקטובר, כשכוחות צה"ל עוד לא נכנסו לרצועה, כבר עסקה קרן האוכלוסין של האו"ם בהשפעה האפשרית של המלחמה על נשים פלסטיניות, בלי להזכיר שנשים וילדים ישראלים עדיין הוחזקו כבני ערובה. ארגון העבודה הבינלאומי הציג את הפסקת כניסתם של פועלים פלסטינים

לישראל § מהלך מתבקש ולגיטימי § כהפרת זכויות עובדים, בלי להתייחס כלל לעובדים ישראלים שנרצחו, פונו מבתייהם או גויסו למילואים.

עשרות גופים, בזה אחר זה, מתארים באופן אבסורדי את הפלסטינים כקורבנות מוחלטים ואת ישראל כאשמה היחידה במצבם. חמאס והמלחמה שבה פתח נדחקים לשוליים. הגופים השונים מצטטים אלה את אלה, וממשלות, עיתונאים ובתי דין לאומיים ובינלאומיים מצטטים אותם. כך מתקבל קמפיין מתוזמר והרסני, שמתורגם ליוזמות מקיפות לסנקציות, לחרמות ולגינויים.

יש מה לעשות

הדוח של מכון "משגב" אינו מתמקד רק בממצאים, אלא מציע הצעות קונקרטיות שישראל יכולה לממש. כך לדוגמה, על ישראל לבקש בצורה מפורשת מכל מדינה הנחשבת ידידותית וחברה בוועדה האורוליאנית "למימוש זכויותיו הבלתי ניתנות לערעור של העם הפלסטיני" § כמובן שאין ועדה לזכויות העם היהודי § לפרוש מהוועדה. מדינה המבקשת את תמיכתה של ישראל בבחירה לתפקיד כלשהו באו"ם צריכה לדעת שגם התנהלותה במגנונים האלה תובא בחשבון.

את הדרישות האלה יכולה וחייבת ישראל להציב בפני מדינות שיש לה איתן יחסים טובים, למשל באמריקה הלטינית, במדינות הבלטיות ובמזרח אירופה, וכן באפריקה ובאסיה. עליה לבקש מבעלות בריתה לבחון אילו גופים הן מממנות, ומה אותם גופים עושים עם כסף. גם אם לא כל הדרישות האלה ייענו מיד, הן יבהירו שלהשתתפות (אפילו פסיבית) במערך התעמולה נגד ישראל יש השלכות גם מחוץ לאולם העצרת.

לחשוף את הפער

בישראל מכירים היטב את ההטיה של האו"ם, משום שאנחנו נפגעים ממנה ישירות. אך במקומות רבים בעולם הוא עדיין נתפס כגוף מקצועי, ניטרלי ושומר שלום. התדמית הזאת היא מקור כוח: היא מאפשרת לו להציג עמדה פוליטית כאילו הייתה מסקנה מקצועית. לכן, גם פרישה של מדינה אחת מוועדה אנטי-ישראלית, ביקורת פומבית של בעלת ברית או סירוב לממן מנגנון מפלה, הם הישגים חשובים. כל צעד כזה יסדוק את החזות הניטרלית של האו"ם.

אם ישראל תחשוף את הפערים בין התדמית של האו"ם לבין הפעילות האמיתית שלו, היא תפגע באחד הכלים המרכזיים של הקמפיין נגדה.

פורסם באתר JNS ישראל, בתאריך 24 בספטמבר 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.